

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS EKSTREMALIŲ SITUACIJŲ KOMISIJOS POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2021-01-25 Nr.

Vilnius

Posėdis įvyko 2021 m. sausio 25 d. 11.00–13.00 val. nuotoliniu būdu (pasitelkiant informacines ir ryšių technologijas).

Posėdžio pirmininkė – Agnė Bilotaitė, vidaus reikalų ministrė, Lietuvos Respublikos Vyriausybės ekstremalių situacijų komisijos (toliau – VESK) pirmininkė.

Posėdžio sekretorius – Kasparas Večerskis, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – PAGD) Civilinės saugos valdybos Civilinės saugos planavimo ir koordinavimo skyriaus vyriausiasis specialistas.

POSĖDŽIO DALYVIAI:

VESK nariai:

Giedrė Balčytytė, Vyriausybės kanclerė (komisijos pirmininko pavaduotoja), Arvydas Anušauskas, krašto apsaugos ministras, Aušrinė Armonaitė, ekonomikos ir inovacijų ministrė, Evelina Dobrovolska, teisingumo ministrė, Arūnas Dulkys, sveikatos apsaugos ministras, Simonas Gentvilas, aplinkos ministras, Saulius Greičius, PAGD direktorius, Darius Jauniškis, Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento direktorius, Simonas Kairys, kultūros ministras, Dainius Kreivys, energetikos ministras, Kęstutis Navickas, žemės ūkio ministras, Monika Navickienė, socialinės apsaugos ir darbo ministrė, Renatas Požėla, Lietuvos policijos generalinis komisaras, Gintarė Skaistė, finansų ministrė, Marius Skuodis, susisiekimo ministras, Jurgita Šiugždinienė, švietimo, mokslo ir sporto ministrė.

Kiti asmenys:

Darius Urbonas, Lietuvos Respublikos Prezidento patarėjas, Dainius Kaunas, Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos (toliau – LRVK) Grėsmių valdymo ir krizių prevencijos grupės vadovas, Aistis Šimaitis, LRVK Projektų valdymo grupės projektų vadovas, Eglė Gasiūnaitė, LRVK vyriausioji patarėja teisės klausimais, Laura Juozaitytė, Vyriausybės kanclerės patarėja, Karolis Žemaitis, ekonomikos ir inovacijų ministrės patarėjas, Jurga Greičienė, teisingumo viceministrė, Vitalij Dmitrijev, vidaus reikalų viceministras, Darius Domarkas, LR Vidaus reikalų ministerijos (toliau – VRM) Viešojo saugumo politikos grupės vadovas, Darius Vasaris, VRM Viešojo saugumo politikos grupės vyresnysis patarėjas, Lina Bučienė, VRM Viešojo saugumo politikos grupės patarėja, Lina Laurinaitytė – Grigienė, vidaus reikalų ministrės patarėja, Božena Zaborovska – Zdanovič, VRM Strateginės komunikacijos skyriaus patarėja, Mindaugas Kanapickas, PAGD direktoriaus pavaduotojas, Antanas Montvydas, VSAT vado pavaduotojas, Artūras Radvilas, Lietuvos kariuomenės Gynybos štabo viršininko pavaduotojas operacijoms, Monika Mertinaitė, LR Krašto apsaugos ministerijos Gynybos politikos grupės vyresnioji patarėja, Rasa Kiūdytė, LR Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – SAM) vyriausioji patarėja, Loreta Ašoklienė, SAM Visuomenės sveikatos departamento Sveikatos stiprinimo skyriaus vedėja, Donatas Keršis, SAM Teisės skyriaus patarėjas, Sigitas Šliažas, kultūros ministro patarėjas, Tomas Urban, LR Ekonomikos ir inovacijų ministerijos Verslo aplinkos departamento direktorius, Julius Lukošius, LR Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos (toliau – ŠMSM) kancleris, Aidas Aldakauskas, ŠMSM Švietimo kokybės ir regioninės politikos departamento direktorius, Aušra Juodaitienė, LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Administravimo departamento direktorė.

POSĖDŽIO DARBOTVARKĖ:

1. COVID-19 epidemiologinės situacijos apžvalga.

Pranešėjai – Sveikatos apsaugos ministerijos, Vyriausybės kanceliarijos atstovai.

2. Karantino pratęsimo poreikis atsižvelgiant į epidemiologinę situaciją, jos dinamiką ir analitinius COVID-19 dinamikos duomenis.

Pranešėjai – Sveikatos apsaugos ministerijos, Vyriausybės kanceliarijos atstovai.

3. Laipsniško taikomų karantino režimo ribojimų atlaisvinimo strategijos pristatymas.

Pranešėjas – Sveikatos apsaugos ministerijos atstovas.

4. Policijos taikytų karantino režimo užtikrinimo priemonių apžvalga.

Pranešėjas – Renatas Požėla, Lietuvos policijos generalinis komisaras.

POSĖDŽIO EIGA:

Agnė Bilotaitė, vidaus reikalų ministrė, VESK pirmininkė, pasveikino posėdžio dalyvius, pristatė darbotvarkę ir pasiūlė pradėti posėdį.

1. SVARSTYTA: COVID–19 epidemiologinės situacijos apžvalga.

Loreta Ašoklienė, vyriausioji epidemiologė, apžvelgė pastarosios savaitės COVID–19 situaciją pasaulyje, Europoje ir Lietuvoje (susirgimų ir mirties atvejų skaičius). Per paskutinę savaitę susirgimų ir mirčių skaičius pasaulyje ir Europoje išaugo (iš viso pasaulyje šiuo metu yra 4 mln. sergančiųjų ir fiksuota 2 mln. mirčių). Antra savaitė, kai Europos Sąjungoje sergamumas auga (7 šalyse sergamumas išaugo). Lietuva pagal sergamumo rodiklį 100 tūkst. gyventojų per 14 dienų iš 4 vietos nukrito į 6 (praėjo ketvirtadienio duomenimis). Airijoje, Čekijoje, Portugalijoje, Slovėnijoje, Ispanijoje sergamumo rodiklis yra aukštesnis nei Lietuvoje. Tik 7 šalyse (Estijoje, Lietuvoje, Lenkijoje, Čekijoje, Kroatijoje, Slovėnijoje, Bulgarijoje) nenustatyta naujoji COVID-19 viruso atmaina. 10 šalių nustatyta iš Pietų Afrikos Respublikos atkeliavusi viruso atmaina. Lietuvoje savaitinis susirgimų COVID-19 skaičius yra mažesnis nei prieš tai buvusią savaitę. Sekmadienį buvo registruotas 541 susirgimo atvejis, tačiau ir tyrimų atlikta mažiau. 14 dienų suminis sergamumas 100 tūkst. gyventojų Lietuvoje sumažėjo, pagal apskritis sergamumas taip pat mažėjo (Visagino rodiklis 3 kartus didesnis už Lietuvos vidurkį). Didžiausi užsikrėtimai išlieka šeimose, darbe. Šiuo metu hospitalizuota 1 520 asmenų, prieš savaitę buvo 1 910. Taip pat mažėja mirčių skaičius, tačiau tarp Europos Sąjungos valstybių Lietuvoje jis išlieka vienas didžiausių. Lovų užimtumo tendencija mažėja, per savaitę mirė 186 žmonės, iš antros vietos šalis atsidūrė 4, tačiau rodiklis išlieka didesnis už Europos Sąjungos vidurkį (103). Šiuo metu 58 000 asmenų paskiepyti pirmąja vakcinos doze, beveik 9 000 – antrąja. Ligoninėse paskiepyta 60 proc. personalo, 20 proc. persirgę virusu. Socialinės globos įstaigose paskiepyta 40 proc. darbuotojų. Tarp atskirų savivaldybių yra dideli skiepavimo skirtumai. Pagal skiepavimo rezultatus Lietuva yra 6 vietoje visoje Europos Sąjungoje po Maltos, Danijos, Slovėnijos, Ispanijos ir Airijos.

Aistis Šimaitis, LRVK Projektų valdymo grupės projektų vadovas, papildė SAM atstovės pranešimą, pristatydamas LRVK duomenų darbo grupės analitinių duomenų apžvalgą. Mobilumo indikatoriai išlieka stabilūs 3 savaitę, sergamumo atvejų kritimo tempas lėtėja, tačiau ir testuojama daug mažiau gyventojų – 8 700, kai piko metu buvo testuojama 13 000. Mirčių nuo COVID-19 smarkiai sumažėjo, kaip ir sergamumas, perviršis sumažėjo apie 50 %. Teigiamų tyrimų dalis yra mažai pakitusi, šiek tiek mažėja besikreipiančių simptominių asmenų skaičius (teigiamų tyrimų dalis yra apie 10 %, tarp simptominių asmenų ji yra apie 37 %). 13 savivaldybių, anot LRVK atstovo, teigiamų atvejų tyrimų skaičius kyla. Savivaldybių, kuriose nebūtų sergamumo COVID-19 virusu, nėra, tačiau nemažoje dalyje savivaldybių sergamumas yra tarp 0-5 atvejų per dieną. Dažniausiai virusas perduodamas iš darbovietės šeimai ir atvirkščiai, reikia agresyviai vykdyti epidemiologinę kontrolę židiniuose, didelis dėmesys atkreiptinas į mažesnes savivaldybes. Per praeitą savaitę Lietuvoje yra užfiksuota 20 teigiamų įvežtinių atvejų, procentas yra mažas palyginti su vidiniu viruso plitimu. VESK pirmininkė A. Bilotaitė paklausė SAM ministro Arūno Dulkio, ar reikia kontrolės mechanizmo įvežtiniams atvejams apriboti? A. Dulkys teigė, kad tokiais atvejais yra taikoma 14 dienų izoliacija.

2. SVARSTYTA: Karantino pratęsimo poreikis atsižvelgiant į epidemiologinę situaciją, jos dinamiką ir analitinius COVID-19 dinamikos duomenis.

VESK pirmininkė A. Bilotaitė priminė, kad šių metų sausio 31 d. baigiasi karantino ribojimai, jį galima pratęsti mėnesiui. A. Dulkys teigė, kad Nepriklausomų Ekspertų taryba (toliau – Ekspertų taryba) pateikė 4 scenarijus, kurie nenumato karantino švelninimo. Vyriausybėje reikėtų priimti politinį sprendimą dėl karantino pratęsimo. Labai tikėtina, kad vasario pradžioje nebus viršyta 500 sergamumo atvejų 100 000 gyventojų, tuomet būtų galima svarstyti C scenarijų. Šiuo metu institucijoms reikėtų aptarti nutarimo projektą, o kitą savaitę pradėti kalbėti apie galimą karantino švelninimą. Krašto apsaugos ministras Arvydas Anušauskas teigė, kad reikia atsisakyti maksimalių terminų ir juos trumpinti iki pusės mėnesio. A. Bilotaitė teigė, kad karantinas bus laisvinamas etapais.

NUTARTA:

1. Įvertinant epidemiologinę COVID-19 situaciją ir analitinius COVID-19 dinamikos duomenis bei atsižvelgiant į Žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo 21 straipsnio 3 dalį, pritarti tikslingumui pratęsti karantino režimą vienam mėnesiui.

2. Pavesti SAM parengti ir pateikti nutarimo dėl karantino režimo pratęsimo projektą Lietuvos Respublikos Vyriausybei.

Sprendimams pritarta bendru sutarimu.

3. SVARSTYTA: Laipsniško taikomų karantino režimo ribojimų atlaisvinimo strategijos pristatymas.

SAM vyriausioji patarėja Rasa Kiūdytė pristatė SAM parengtą laipsniško taikomų karantino režimo ribojimų atlaisvinimo strategijos projektą, taip pat teigė, kad karantino švelninimas priklausys nuo epidemiologinės situacijos (sergamumo rodiklio, teigiamų testų dalies). Strategija turėtų būti susieta ne su data, o sergamumo rodikliais. SAM išskirtos pagrindinės reguliavimo sritys yra namų ūkių kontaktai, sveikatos priežiūros veikla, aukštasis mokslas, bendrasis ugdymas, ikimokyklinis ir priešmokyklinis ugdymas, neformalusis ugdymas, maitinimo įstaigos, prekyba, paslaugų sektorius, žmonių judėjimas šalies viduje, susibūrimai, kultūrinė veikla, sporto, laisvalaikio renginiai, darbas, socialinių paslaugų įstaigų veikla, įkalinimo įstaigos, užsieniečių registracijos centro veikla.

Karantino pratęsimas, anot R. Kiūdytės, numatomas ir kovo mėnesį. Šiuo metu karantiną planuojama pratęsti nuo vasario 1 iki 28 d. Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo mokiniams ir mokytojams bus padidintas testavimas nuo COVID-19. Pasak SAM vyriausiosios patarėjos, judėjimo tarp savivaldybių ribojimas nesprendžia socialinių bėdų, nes vieniši žmonės daugiausia gyvena ne miestuose, o atokiose kaimo gyvenvietėse. Nuo vasario 15 d., jei pavyktų pasiekti 200 sergamumo rodiklius 100 tūkst. gyventojų per 14 parų ir 10 proc. teigiamų testų, tada kontaktuoti galėtų 2 pastovūs namų ūkiai, būtų leidžiama grįžti į kontaktinį arba mišrų pradinį klasių ugdymą, užtikrinant operacijų vadovo reikalavimus, taip pat būtų leidžiama dirbti parduotuvėms, turinčioms atskirą įėjimą iš lauko, užtikrinant ploto (20 kv. m) ir operacijų vadovo reikalavimus. Vakcinavimas yra stipriai pažengęs socialinės globos namuose, todėl, jeigu nukris sergamumas, nuo vasario vidurio būtų galima leisti globos namų pacientų lankymą. Kovo mėnesį karantinas būtų tęsiamas, tačiau daugeliui sričių būtų taikoma švelnesnės priemonės. Paskutinių klasių mokinių būtų leidžiamas kontaktinis arba mišrus ugdymas, užtikrinant operacijų vadovo ir testavimo reikalavimus. Taip pat, jei sergamumo skaičiai neaugtų, būtų galimos grožio salonų paslaugos vienam paslaugos gavėjui arba užtikrinant ploto ir operacijų vadovo reikalavimus bei atliekant darbuotojų testavimą, galerijų, muziejų lankymas, paliekant ribojimą dėl grupavimosi (2 asmenys, šeima arba vienas namų ūkis), socialinių namų veikla, pasimatymai įkalinimo įstaigose. Nuo kovo 15 d., neaugant sergamumui, jau būtų galimas 3 namų ūkių kontaktas. Pagrindinis, vidurinis, pradinis ugdymas vyktų klasėse taikant mokytojų ir moksleivių reguliarių testavimą ir užtikrinant operacijų vadovo reikalavimus. Galėtų vykti individualios treniruotės su treneriu, užtikrinant operacijų vadovo reikalavimus. Viešose vietose būriavimasis būtų ribojamas iki 5 asmenų.

Prognozuojama, kad nuo balandžio mėnesio būtų reguliuojami renginiai (50 žmonių uždaruose renginiuose, 100 – atviruose). Taip pat būtų neribojami būriavimaisi gatvėse. Gegužės mėnesį būtų galima nereguliuoti nieko, jei sergamumas 100 tūkst. gyventojų per 14 parų būtų 25.

Ekonomikos ir inovacijų ministrė Aušrinė Armonaitė pasiūlė leisti lauko slidinėjimo trasų veiklą, su išankstine rezervacija, ribojamu klientų skaičiumi, nenuomojama slidinėjimo įranga, 3-5 metrų atstumo laikymusi, dezinfekcinio skysčio naudojimu, nes slidinėjimo sezonas trumpas. Ji pasiūlė leisti slidinėti nuo vasario pradžios, tokių centrų yra 6. Nuo vasario 8 d. ministrė siūlė leisti vieną klientą į grožio saloną. Po vasario 16 d. renginių būtų galima atidaryti prekybos vietas, kurios turi išėjimą į lauką. Kultūros ministras Simonas Kairys pasiūlė, kad vėl būtų galima atidaryti lauko kino teatrus, muziejus, parodas, kurios galėtų atsidaryti tuo pačiu metu kaip ir parduotuvės. A. Dulkys pasiūlė laikytis sistemiško požiūrio ir pasiūlymus dėl išimčių apsvarstyti Ekspertų taryboje.

NUTARTA:

Pavesti:

1. Ministerijoms, kitoms valstybės institucijoms, teikti pasiūlymus dėl SAM parengto karantino režimo ribojimų atlaisvinimo strategijos projekto SAM iki sausio 26 d. darbo dienos pabaigos.
2. SAM apibendrinti pateiktus pasiūlymus, susieti juos su konkrečiais epidemiologiniais rodikliais, parengti atnaujintą strategijos projektą ir pristatyti jį kitame VESK posėdyje.

Sprendimams pritarta bendru sutarimu.

4. SVARSTYTA: Policijos taikytų karantino režimo užtikrinimo priemonių apžvalga.

Renatas Požėla, Lietuvos policijos generalinis komisaras, teigė, kad toliau stebima visuomenės psichologinė būsena. Fiksuojamas smurtas artimoje aplinkoje, užfiksuota keletas atvejų, kai buvo panaudotas peilis. Toliau stebimi asmenys, reiškiantys savo nuomonę dėl karantino ribojimų, raginantys veikti prieš valstybės priimtus sprendimus. Sausio mėnesį apgręžta virš 18 tūkst. automobilių, surašyta per 5 200 protokolų, dinamika vis didėja. Mobilumo duomenys procentais per 10 dienų išliko tie patys – 72 proc. Paskutinę savaitę buvo nepraleista 2 100 automobilių, vien per savaitgalį – 1 100. Dešimtys vairuotojų nurodė, kad į kitą savivaldybę važiuoja dėl „socialinių burbulų“. Šiuo metu policijoje COVID-19 serga mažiau nei 100 pareigūnų. Taip pat tikrinami asmenys, esantys izoliacijoje, jų yra virš 20 tūkst., virš 700 grįžo iš Jungtinės Karalystės.

Vidaus reikalų ministrė,
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
ekstremalių situacijų komisijos pirmininkė

Agnė Bilotaitė

Posėdžio sekretorius

Kasparas Večerskis